

Kupec zgubi pravico povračila, ako prodajalec more skazati, da je živina bolezen še le pri kupcu dobila.

Kupec nima pravice do povračila, ako je s kakim drugim blagom ali s celo kmetijo tudi živino, pa vse počez (eno reč v drugo) kupil in tedaj živina ni bila posebej cenjena.

Kupec nima pravice pritožiti se, ako je kupil živino na očitni dražbi (licitirengi), ki jo je gosposka napraviti dala.

To so pglavitne postavbe pri živinski kupčiji. Naj si jih vsak dobro zapomni, da se ogne škode, pa uide tudi dragim pravdam.

H koncu le še nekaj. Ker je „kratka sprava bolja kot dolga pravda“, zato je vselej bolje, se z lepo poravnati (zglihati), kakor pa pravdo začeti. Če je kupec ob pravnem času zapazil bolezen, ktera po cesarski postavi kupčijo razdere, in če prodajalec sam dobro vé, da ima od njega prodana živina res to napako, ali če mu to zatrdi zveden živinozdravnik, naj jo vzame raji z lepo nazaj, sicer bo pravdo zgubil in še stroške plačal.

Nove postavbe

za dežele našega cesarstva razun Oggerskega.

Postava od 14. novembra 1867, po kateri se davka oprosti na novo zidana, prezidana in prizidana pohištva.

Postava od 1835. leta dovoljuje začasno oproščenje od hišnega davka in državnih priklad. To oproščenje pa nova postava od 14. novembra t. l. razširjuje na vse kraje, kjer se davek od hišne najemščine (činža) plačuje, in na vsa pohištva tako, da prav na novo zidana pohištva ostanejo za 15 let, prezidana in prizidana pohištva pa 12 let davka prosta.

Ta postava velja pa le za dve leti, to je, do konca 1869. leta.

Kdor tedaj hoče deležen biti te dobrote, se mora podvzati z zidanjem.

Postava od 15. novembra t. l.,

po kateri se oklicuje pravica zborovanja ali skupščin.

Po tej postavi smejo ljudje zborovati v kaki hiši ali pa tudi pod milim nebom, pa ravnati se je tako-le:

Kdor hoče sklicati ljudi v kak zbor, v ktere ga vsak sme priti, mora to najmanj 3 dni popred s pismom na znanje dati cesarski gosposki (na kmetih c. k. kantonski okrajni gosposki), in jej povedati namen, kraj in čas shoda. Gosposka mu ima brž potrditi, da je prejela to naznanilo. Skupščine pod milim nebom pa smejo le tedaj biti, ako jih gosposka dovoli. Za zборе v kakem poslopji ni tedaj treba družega kot le to, da se shod o pravem času gosposki naznani, shodi pod milim nebom (na prostem) pa morajo dovoljeni biti; dovoljenja morajo prositi tisti, kateri ljudi zbrati želé. To isto velja za javne obhode, pri katerih se tudi pot naznaniti mora, kamo se hoče iti.

Ako gosposka shoda pod milim nebom ali obhoda ne dovoli, mora pismeno povedati, zakaj ne.

Zbiranja volilcev na pogovor o volitvah ali s poslanci pa ni treba naznanjati, če so ti zbori takrat, kadar so volitve razpisane, in zbirališče ni pod milim nebom. Tudi ženitvanskih obhodov, navadnih narodnih skupščin, procesij romarstev in enacih cerkvenih obhodov ni treba naznanovati.

Ako se v skupščinah naredi kako pismo (adresa) ali prošnja (peticija), sme to pismo ali prošnjo prinesiti in izročiti le k večemu 10 oseb iz tega zbora.

Da se v takih zborih vse postavno in redno godi, za to imajo skrbeti vodnik zbora in ravnatelj njegovi, in če njihovo povelje ne vboga, imajo dolžnost brž razpustiti zbor.

Gospôska ima pravico, v tak zbor poslati enega, pa tudi več svojih ljudi, katerim se mora spodobno mesto odločiti; ti imajo oblast, zbor ustaviti in razpustiti, ako vidijo, da se kaj nepostavnega ali sicer kaj tacega godi, kar je zoper javni red. Vsi pričujoči jih morajo brž vbogati.

Prestopki te postavbe, ako ne spadajo pod občno kazensko postavbo, se kaznujejo sè zaporom do 6 tednov ali z globo do 200 gold.

Ob času vojske ali notranjega nemira prestane ta postavba.

Pravice zborovanja posluževati se, utegne včasih dobra prilika priti.

Postava od 15. novembra t. l. o družbinih postavbah.

Ako se hoče kako društvo osnovati, ktero ne namerava denarnega dobička in se sicer ne tiče denarnih zadev, asekuracij in kaj tacega, se mora to poprej pismeno naznaniti c. k. deželni vladi in jej v 5 iztisih predložiti pravila (štature), v katerih so razloženi namen društva, pomočki za to, sedež društva, pravice in dolžnosti udov, ravnatelj itd. Da se je naprava društva naznanila, mora vlada brž potrditi. Ako vlada misli, da je društvo po svojem namenu zoperpostavno ali državi nevarno, sme ga prepovedati, pa mora to prepoved v 4 tednih po naznanilu pismeno opravičiti.

Če v 4 tednih od vlade nič glasú ne pride ali če je že popred rekla, da nima nič zoper društvo, more se društvo začeti:

Zoper vladino prepoved je v 60 dnevih pritožba do ministerstva notranjih oprav odprta.

Vsaka družba sme očitne zборе imeti; z orožjem ne sme nihče v zbirališče.

Najmanj 24 ur pred vsakim zborom se mora naznaniti gosposki, kje bo zbor in kedaj.

Gospôska sme v vsak zbor poslati svojega poročnika.

Vsako leto naznanja predstojnik družbin imenik udov itd. gosposki. — Vsa taka naznanila so koleka prosta. —

Postava ta ima še več oddelkov, pa tu imenovani so zaradi ustanovljenja najvažnejši.

Čitalnice se zdaj po navadnih čitalničnih pravilih po tej postavi smejo povsod ustanavljati.

Žalostni žitni stan po svetu.

Časnik „Schlesische landwirth. Zeitung“ piše o tem tako-le:

Žalostni časi se nam kažejo, ker bo za prihodnje žita zmanjkalo. Že to, da zdaj, ko je komaj žetev pri kraju, se žitna cena podražuje, nam nadloge prerokuje za zimo. — Že delj časa na Angležkem, kjer je velika kupčija za ves svet, z nekakim strahom gledajo na Nemčijo, kako so ondi se obnesli žitni pridelki. Al žalostni glasi dohajajo iz Dancig-a: letina je v več krajih bila slaba, in prav lepe pšenice ni odtod ne za denar ne za lepe besede dobiti. V Holandii in Belgii se je čedalje bolj podraževalo žito, Ogri so že več kot polovico svojega pridelka poprodali, in držijo s kupčijo nazaj, kar so slišali, da se v zahodnji Evropi cena zelo podražuje. Zdaj je tudi sporočilo „Commissioners of Agrikulture“ naznanilo, da v severni Ameriki so veliko manj pšenice pridelali, kakor so je julija meseca pričakovali; le koruze je bilo obilo; krompir pa strašno gnjije.

V Algieru je bila letina grozno slaba, in ker so ondi povžili že vse, kar so pridelali in jim ni lahko dovaževati žita, je med Arabci lakota taka, da ljudje cepajo na ulicah mrtvi od glada. Ni po takem čuda, da je strah velik, kaj bode, in žitna cena povsod kvišku gré. Od prejšnjih let se ni žita nič prihranilo nikjer na svetu; letošnji pridelek vsega svetá skupaj ne bo zadostil letošnjim potrebam; da bi se ga kaj prihranilo, nikakor ni misliti. In to ne velja samo od pšenice; tudi rží, glavni pridelek severne Evrope, se je še manj pridelalo kakor pšenice, in koruze tudi v Ameriki ne toliko, da bi nadomestovala pšenico in rž.

Po takem je očitno, zakaj se žitna cena podražuje. Angležki trgovci nakupujejo v Marseill-u pšenico, ki dohaja iz vnanjih luk; tudi francozko moko nakupujejo Angleži v Nantes-u; tudi Španci in Algierci hodijo po žito na Francozko. Na vseh žitnih trgih, kakor v Antwerpen-u, Kolonii, Hamburgu, Milani, Neapolitanskem itd. se stanovitno drži visoka cena, in celó v Odesi se podražuje.

Slovansko slovstvo.

* *Kratek navod za poduk v petji za kateri koli glas.* Zložil Anton Förster, pevovodja ljublj. čitalnice.

Jako dobro in lepo je dosegel izdatelj dvojni svoj namen: da zljajša in prikrajša učitelju podučevanje, učencu pa daje pripomoček, da bi ponavljal domá, kar se je učil. Kar imamo tu pred seboj, je prvi kos tega „navoda“ in obsega na kratko to-le: Po začetnem elementarnem oddelku pevskega umenja vrsté se razne vaje, eno- in dvoglasne za katerikoli glas, za njimi sledé triglasne, ktere so vredjene tako, da se razdelé lahko na 2 tenorja in 1 bas ali pa na 1 tenor in 2 basa — pa so postavljene tudi tako, da se rabijo dvoglasno (brez basa, posebno za sopran in alt). — Nadaljevanje bo enako osnovano. — Z dobro vestjo priporočamo tedaj to delo, kteremu je tudi vnanya oblika primerna in pripravna. Vse je prav izvedeno in praktično sestavljeno; posebno vseč so nam slovanski izgledi. Čast in hvala marljivi delavnosti g. pevovodje! Obrodila je sad, kterega bo gotovo vesel, komur je namenjen — učitelj in učenec.

* **СЛОВЕНСКИ МУЗЕУМ.** Мисли о потреби научнога средншта за сваколика словенска племена. Написао Др. В. Богшић, члан више учених друштва.

To je zlatá vredna knjiga, ktera — popustivši vse politiske ozire — čisto le po poti znanstvenih preiskav dokazuje, da duševna vzajemnost slovanska ni misel od lani ali k večemu od 1848. leta, ampak da je misel starodavna v vseh časih, ko so se narodnjaki vseh plemen slovanskih zavedali, da ena mati je rodila več sinov, ki so imeli svoj jezik: staroslovanski jezik, v kterem sta sv. Ciril in Metod ž njimi govorila itd. Učeni dr. V. Bogišić, ud jugoslovanske akademije, je pisal te „misli“ v „srbskem letopisu“ leta 1866, iz kterega so v samostojno knjigo natisnjene v zalogi Matice slovenske v Novem Sadu prišle na svetlo. Vredna je ta knjiga, da si jo omisli vsak učenjak slovenski, in še to bi želeli, da bi tudi v nemškem jeziku zagledala beli dan; zamašila bi usta onim ljudém, ki ali iz nevednosti ali hudobije natolcujejo Slovane, da dandanašnji kujejo panslavizem in se sprehajajo v prekucijskih utopijah. Ko so Nemci si naredili en književni jezik, dobro in lepo je bilo to; ako Slovani razodevajo isto željo, greh je to in veliko izdajstvo! Ko so si Nemci snovali središče v narodnem norimberškem muzeji, spet je bilo lepo in dobro; al Bog obvaruj, da bi Slovani kaj tacega počeli! In učeni

Bogišić v tej knjigi ravno to potrebo slovanskega središča v slovanskem muzeji izrekuje. Za Avstrijo, ktera zdaj na Dunaji zida velikanske muzej na državne stroške, med kterimi je tudi denar 20 milijonov avstrijskih Slovanov, je dobrodošla ta knjiga. Kaj, ali bi se ne mogel v dunajskem muzeji napraviti oddelek, iz kterega bi se osnoval slovanski narodni muzej?

Zabavno berilo.

Originali iz domačega življenja.

Druga vrsta.

I. Slovenski Nikodem.

Spisal dr. V. Zarnik.

(Dalje.)

Bil je Rokavarjev Boštjan pri vsakej narodni demonstraciji, pa samo zmirom odzad pri repu, da ga ni nihče prav lahko opazil. Ko je bila pred petimi leti velika vožnja ljubljanske čitalnice po Ljublanici, bil je velik ali svetu neznan faktor Boštjan, ki je ves „narod“ iz šentpeterskega predmestja, iz Kravje doline, iz Blatne vasi, iz spodnjih in gornjih Poljan skupaj spravil, da ga je bilo na večer v Prulah ob bregovih Ljubljanice kakor listja in trave. — Ko je bilo grmeče živio-kričanje, opazil si lahko daleč daleč odzad v črnem plašči zavitega za visokim jagnedom stoječega našega Nikodema, kakor Don Alfonza de Rokavariados iz stare Kastilije, ki je s solznimi očmi vés ta prizor ogledaval enak redatelju (regiseur-ju) za kulisami, kteremu od veselja srce igra, ako se po njem vredovana glediščna predstava izvrstno vrši.

Ali vse to delovanje je imelo kaj malo cene v Boštjanovih očéh, oziraje se na svojo literarno slavo, v ktero je toliko zaupanja stavljaj, kakor Gališki jud Radmanski s svojo hčerjo v Naceta in Mühlfelda, — tù je bila njegova Ahilova peta ali pa „pusti me v miri.“ — Pisal je le nemški, kajti rekel je, kakor vsi Nikodemi njegovi bratje na Slovenskem, da je on mož iz stare šole pred 1848. letom, da mu srce bolj klije nego ne vem komu drugemu za svoj rod in dom, ali da po „šrifti“ on slovanskega pisati ne zna, in da je že tudi „prestar“, da bi se slovstvenega jezika zdaj naučil; — ker tudi po nemški lahko vnénjemu svetu slavo in tugo svojega naroda prepeva in opisuje, ako si kako domačo snovo za predmet vzame (wenn er sich einen vaterländischen Stoff zum Vorwurf nimmt), kakor je sam s svojim rodoljubjem zadovoljen najrajše rekel. To se vé, najrajše je dopisoval raznovrstnim časnikom, posebno pred 6 leti graškemu „Telegrafu“, dokler še ni bil organ avtonomistom. Tù je bilo brati zmirom kaj prijaznega iz Ljubljane, o čitalnici, o narodnem gibanji v obče od Nikodemove roke; tù se je bral prvi-krat izraz „mladi Slovenci“ (Jungslovenen), kteremu se je ves naš svet toliko čudil, kajti je starih Slovencev še tako malo. Pa Boštjan si je mislil: bila je „mlada Italia“, „mlada Evropa“, „mlada Nemčija“ itd., gotovo mi ne moremo obstajati brez „mladih Slovencev“, s ktero iznajdbo se še dandanašnji jako ponaša in si vedno radostno roke mane, ako govorico na to mladoslovensko mlinsko kolo napelješ. — Najljubši posel pa mu je bil za-se prav po ameriški reklamo delati: najpoprej se je, postavimo, v „Telegrafu“ strašno pohvalil, da ima znani pisatelj (der bekannte vaterländische Literat) spet sijajen epos, recimo pod naslovom „Enajsta šola na Vrhniki“ v delu, kteri bode gotovo v slovstvu dobo napravljaj in morebiti še prekosi enaka dela Roberta Hammerling-a in Hermana Lingg-a, — le škoda,